

Rješenja za školsko natjecanje iz astronomije 2022./2023.

8. razred osnovne škole

U svakom od sljedećih zadataka je jedan odgovor točan. Zaokruži točan odgovor.

2	
---	--

1. Razdoblje između dviju istih Mjesečevih faza nazivamo:

- a) Mjesečeva godina
- b) sinodički mjesec**
- c) sinhroni mjesec
- d) siderički mjesec

2	
---	--

2. Najveći vulkan Sunčeva sustava zove se Olympus Mons i nalazi se na planetu Marsu. Njegova srednja visina u odnosu na srednju visinu tla na Marsu iznosi približno:

- a) 5 km
- b) 12 km
- c) 17 km
- d) 22 km**

2	
---	--

3. Najbliža točka Suncu u kojoj se Zemlja nalazi pri gibanju oko njega zove se:

- a) perigej
- b) afel
- c) perihel**
- d) apogej

2	
---	--

4. Izbaci uljeza među Mjesečevim kraterima:

- a) Boskovich
- b) Galileo**
- c) Clavius
- d) Langrenus

2	
---	--

 5. Kako nazivamo malo kameno ili metalno nebesko tijelo promjera od 100 μm do oko 1 m katkad uđe u Zemljinu atmosferu te padne na Zemljino tlo?

- a) meteor
- b) asteroid
- c) meteorid
- d) meteorit**

U sljedećim zadatcima nadopuni rečenice ili napiši odgovor na praznu crtu.

2	
---	--

 6. Nakon Mjeseca, najsjajnijeg objekta na noćnom nebu, najsjajnija je zvijezda na noćnome nebu _____ **SIRIUS** _____.

2	
---	--

 7. Početni meridijan za računanje istočne i zapadne geografske dužine prolazi kroz zvjezdarnicu _____ **GREENWICH** _____ u _____ **LONDONU** _____.

(Bodovanje: svaki odgovor 1 bod – ukupno 2 boda)

2	
---	--

 8. Koja je letjelica 1962. godine prva uspješno proletjela pokraj planeta Venere? _____ **MARINER 2** _____

2	
---	--

 9. Najniži sloj Sunčeve atmosfere (debljine nekoliko stotina kilometara) iz kojega se Sunčevo zračenje širi u svemir nazivamo _____ **FOTOSFERA** _____.

2	
---	--

 10. Messier 24 ili M24 je __ **zvjezdani oblak(svijetli dio Mliječne staze)** _____ u sazviježđu _____ **STRIJELCA** _____.

ZADATCI

7	
---	--

1. Spoji imena zvijezda s pripadajućom zvijezdom.

1.	Volar	__5__	Spica
2.	Lav	__4__	Alioth
3.	Blizanci	__7__	Gemma
4.	Veliki medvjed	__6__	Alfard
5.	Djevica	__1__	Arktur
6.	Hidra	__3__	Kastor
7.	Sjeverna kruna	__2__	Regul

BODOVANJE: po jedan bod za svaki točno spojeni par.

5	
---	--

2. Sirius je zvijezda udaljena od Zemlje 2,63 pc (parseka).

- a) Odredi njezinu udaljenost u svjetlosnim godinama.
- b) Odredi njezinu udaljenost u astronomskim jedinicama.
- c) Izrazi udaljenost u metrima.
- d) Odredi kut paralakse.

a) $2,63 \cdot 3,26 = 8,57$ gs (1bod)

b) $2,63 \cdot 206\,265 = 542\,476,95$ AJ (1bod)

c) $l = 8,115 \cdot 10^{16}$ m (1bod)

d) $p = \frac{1}{r} = \frac{1}{2,63} = 0,38$ kutnih sekundi (2 boda)

3. Prirodni satelit planeta Saturn, Mimas ili Mima otkrio je 1789. William Herschel. Mimas je maleni satelit promjera od samo 397,2 km i orbitalnim periodom od 22 sata 37 minuta i 5 sekundi. Kruži na udaljenosti od 185 520 km. Odredi njegovu srednju gustoću, ako mu masa iznosi $3,75 \cdot 10^{19} \text{ kg}$. (Volumen kugle određuje se prema izrazu $V = 4\pi r^3/3$).

$$d = 397,2 \text{ km}$$

$$m = 3,75 \cdot 10^{19} \text{ kg}$$

$$\varphi = ?$$

$$r = \frac{d}{2} = 198,6 \text{ km}$$

$$V = 4\pi r^3/3 = 4\pi(198,6)^3/3$$

$$V = 3,28 \cdot 10^7 \text{ km}^3 = 3,28 \cdot 10^{16} \text{ m}^3$$

$$\varphi = \frac{m}{V} = \frac{3,75 \cdot 10^{19} \text{ kg}}{3,28 \cdot 10^{16} \text{ m}^3}$$

$$\varphi = 1,14 \cdot 10^3 \text{ kg/m}^3$$

1 bod za postavljanje zadatka

1 bod za formulu za polumjer

1 bod za izračun polumjera s točnom mjernom jedinicom

1 bod za pravilni unos iznosa u formulu za volumen

1 bod za ispravno izračunat kub polumjera

1 bod za ispravan izračun volumena s mjernom jedinicom

1 bod za pretvaranje volumena u kubne metre (ili ranije pretvaranje polumjera iz km u m)

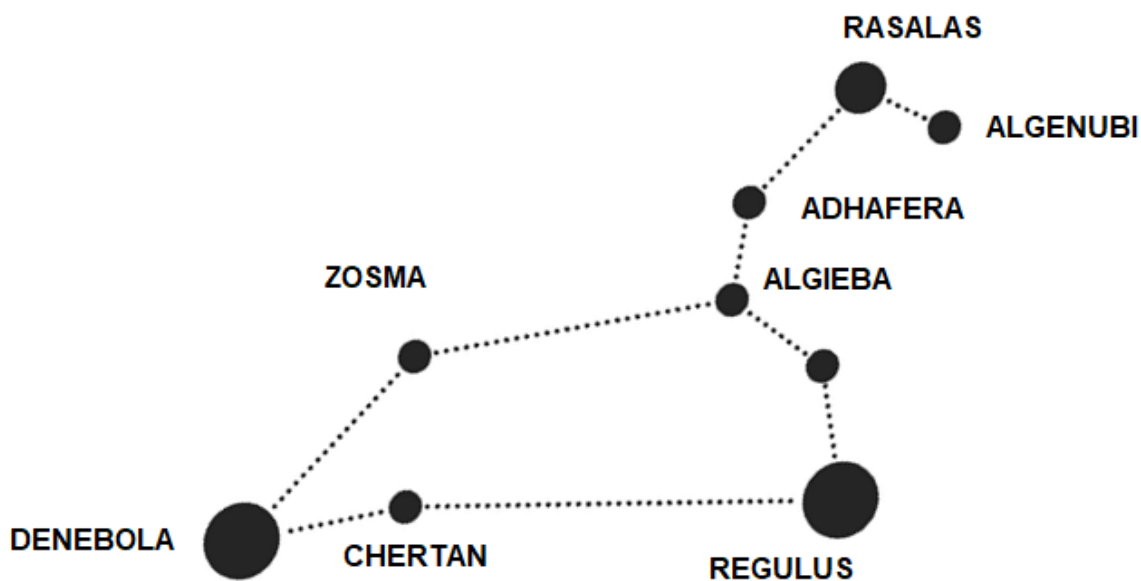
1 bod za formulu za gustoću

1 bod za pravilan izračun gustoće planeta s točnom mjernom jedinicom

4. Nacrtaj zviježđe Lava te

a. označi i navedi imena njegovih dviju zvijezda.

b. U zviježđu se nalaze radijant meteorskoga roja i nekoliko galaktika. Navedite ime meteorskoga roja i dvije spiralne galaktike: _____ Leonidi te M66, M65, M95, M96, NGC 2903 i NGC 3628 _____

BODOVANJE:

2 boda za točno nacrtano zviježđe

1 bod za svako točno navedeno ime zvijezde (ukupno 2 boda)

1 bod za točno naznačen položaj svake zvijezde (ukupno 2 boda)

1 bod za navođenje imena Leonidi

1 bod za svaku od dvije točno navedene galaktike (ukupno 2 boda)